

Megtekinthető minden kedden 14-17-ig és csütörtökön 14-16 óráig.

Szabó László 1955-ben Budapesten született. Fotószakiskolát és a MUOSZ fotóriporter szakát végezte. Nemcsak foglalkozása, hanem hobbija is a fotózás.

Hátizsákkal Közel-Keleten az ősi kultúrák nyomában.

Talán a bennem csordogáló kevéske örmény vér az oka, hogy már évek óta a Közel-Keletet választom úti célul. Sokkal jobban érdekelnek az itt kifejlődött ősi kultúrák, mint a modern Nyugat-Európa vagy Észak- Amerika.

Több Görögországi utazás után az első hosszabb út - 1995 - Ciprusra és Izraelbe vezetett. Lenyűgözött a Trodos - hegység fantasztikus panorámája és Jeruzsálemnek a három világvallás szent helyének az atmoszférája.

A következő út alkalmával már a turisták által kevésbé ismert tájakra jutottam el, Törökország belső vidékeire és Szíriába (1996). Pamukkale mészkőcsodái, Kapadókia holdbéli tájai, földalatti városai páratlanok a világon. Szíria pedig már az igazi kelet. Tudtam, hogy ebben az országban ősi kultúrák léteztek és ezeknek rengeteg ma is látható emléke van itt. A közvetlen találkozás ezekkel az emlékekkel azonban várakozáson felüli volt. Meglepett az is, hogy az emberek többsége mennyire barátságos és segítőkész. Szíriából nyár közepén tértem haza, de csak pár hónapig tudtam nyugton maradni. Februárban (1997) ismét Damaszkuszban voltam, ahonnan a vízum megszerzése után indultam az új cél, Jordánia felé. A Jordán utazás fő oka, hogy megláthatam a titokzatos romvárost, Petrát. Ha semmi mást nem látok Jordániából, akkor is megérte volna ezt a hosszú utat megtenni.

Tavasszal már egy újabb utazáson törtem a fejem. Régi tervem volt, hogy elmegyek Aniba, az örmények ősi fővárosába, ahonnan az erdélyi örmények - köztük az én egyik ősöm is - elindult a háborúk és földrengések után új hazát keresni. Végülis Bence fiammal együtt eljutottunk Aniba, amely közvetlenül a török-örmény határon fekszik, de török területen. A határövezetre hivatkozva a török hatóságok nem engedélyezik a fényképezést. Ennek ellenére sikerült fotókat készítenem és ezen a kiállításon a Közel-Kelet műemlékei, természeti képződményei mellett Ani az ősi örmény főváros romjaiban is csodálatos emlékeit láthatják.

Szabó László

<><><><>

Az örmény-katolikus egyház története és művészete magyarországi első konferenciája

1997. november 20-22 között zajlott - Budapesten a Magyarok Házában - az a rendezvénysorozat, amelynek elsődleges célja volt a magyar-örmény közösségek bázisát képező örmény-katolikus egyház és egyházi művészetek, műtárgyak múlt-, jelen- és jövő problémáinak megvitatása.

A konferenciát az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület szervezte és rendezte. Fő támogatói a Budapest Főváros Közgyűlése Kisebbségi, Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottsága, valamint a Budapest Főváros Közgyűlése Kulturális Bizottsága voltak. A konferenciát sajnos egyetlen örmény kisebbségi önkormányzat sem támogatta, sőt többek egyenesen elhatárolták magukat e rendezvénytől.

A konferencia védnökségét Harrach Péter, a Főváros Közgyűlési Kisebbségi, Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottság elnöke vállalta. Az egyház részéről a Katolikus Tábori Püspökség, Ladócsi László Tábori Püspök képviselőjében Kóczán Árpád lelkész vett részt.

A Miniszterelnöki Hivatal Popovics György képviselte.

A rendezvénysorozat Vákár Tibor ARARÁT szimfónia c. kiállításának megnyitásával kezdődött, amely kiállítás a konferencia alatt volt megtekinthető. A művész az örmény történelem nagy eseményeit, sorsfordulóit fogalmazta meg csodálatos grafikáival, bemutatva az örmény nép történelmi, gazdasági, művészeti és tudományos nagyságát is. A 12 tételes szimfónia a "Lelkek mágnese - ARARÁT" című képpel fejeződik be, kifejezve, hogy elindult egy visszaáramlás az őshaza irányába, amely ha nem is a tényleges visszavándorlást, hanem az őshazával való lelki kapcsolatok megerősödését szimbolizálja.

A konferenciára meghívást kaptak az erdélyi örmény kolóniák képviselői is, akik közül megjelentek:

Kolozsvárról Sebesi Karen Attila az RMDSZ Kolozs megyei kulturális alelnöke és B. Kovács Júlia az Örmény-magyar Baráti Társaság titkára,

Szamosújvárról: Tarisnyás Csilla az Pro Arménia Alapítvány elnöke és Karácsony Ernő festőművész,

Gyergyószentmiklósról Buslig Gyula az örménykatolikus egyháztanács tagja, Pachotáné Zakariás Sarolta és dr. Simon Istvánné az Oltáregylet elnöke,

Csíkszépvízről (Csikszeredáról): Zakariás Péter és Száva Antal, valamint Erzsébetvárosról Calinescu János az Örmény Alapítvány elnöke.

A konferenciát dr. Issekutz Sarolta elnök nyitotta meg és köszöntötte az igen nagy számban megjelent érdeklődőket, a meghívott vendégeket és a médiák kiküldötteit. Ismertette a Bécsi Mechitarista Rend részéről P. Vahan Hovagimian C.M.V. által írott levelet, valamint Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, a romániai örménykatolikusok apostoli kormányzója üdvözlő levelét. Ismertette az 1997 februárjában alakult Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület célkitűzéseit, amelyhez illeszkedően e konferencia megszerveződött.

Ezt követően bevezető előadások hangzottak el az örmény kereszténység felvételéről a "A kereszténység kezdetei és az örménység" címmel dr. Magyar István Lénárd egyetemi tanár előadásában, elhelyezve a keresztény örménység hajóját a vallások háborgó tengerében. Dr. Guzsik Tamás építészettörténész a "Hagyományőrzés és hagy-

ományteremtés az örmény építészetben" című előadása érdekes összefüggésekre irányította rá a figyelmet az ősi ANI templomainak példáin keresztül. A kereszténység és így az örménykatolikus vallás jövőjével kapcsolatos hozzászólások közül, kiemelnénk Kóczán Árpád római katolikus lelkész megjegyzését, amely szerint az örménykatolikus egyház személyi utánpótlásában körvonalazódó problémák megoldásában támaszkodni kell a római katolikus egyházra.

A konferencia másnapján P. Fogolyán Miklós Lukács C.M.V. gyergyószentmiklósi plébános sajnálatos betegsége miatt, az általa elküldött anyagok felhasználásával dr. Sasvári László tanár tartott összefoglaló előadást a világ örménykatolikus kolóniáiról. Megtudhattuk például, hogy a világon ma mintegy 300.000 örménykatolikus lelket tartanak nyilván, a közel 6 millió, örmény között. Azt is megtudtuk, hogy az örménykatolikusok szinte kizárólag az őshazától távol, kisebb nagyobb kolóniákban élnek, így utánpótlásuk az őshazából nem várható. Az örménykatolikus egyházi szigetek csak addig maradnak fenn, amíg a vallási és nyelvi asszimiláció el nem mossa azokat.

Az erdélyi örmény kolóniák bemutatkozását Szamosújvár kezdte, Tarisnyás Csilla beszámolójával, majd a gyergyószentmiklósi Oltáregylet munkájáról, feladatairól számolt be dr. Simon Istvánné. Nagyon szép összefoglalót adott, többek között a csíki örmény hagyományokról, Zakariás Péter Csikszeredából. Örvendetes híreket tált Calinescu János Erzsébetvárosról, miszerint az igen szerény örménykatolikus létszám ellenére sikerült megoldani az erzsébetvárosi templom jövőjét. Egy alapítványt hoztak létre, amely felvállalta a templom állagának megóvását. (A kezdeményezés példa erejű lehet még azon közösségeknél is, ahol az egyházközösség számosabb.) Adományok már érkeztek (pl. a Székesfehérvári Örmény Kisebbségi Önkormányzattól) az elektromos hálózat felújítására, amely munkálatok folynak. A kolozsvári magyar-örmény közösségről B. Kovács Júlia számolt be a hallgatóságának.

A budapesti örményegyházközösség múltjáról először dr. Sasvári László beszélt, majd dr. Issekutz Sarolta ismertetett néhány dokumentumot, megvilágítva a Kádár Dániel apátplébános halála utáni állapotokat. Jegyzőkönyvből ismertette az 1991 évi választás eredményét az egyházközösség intézőbizottságának felállítására vonatkozóan, működésének megakadályozását, majd jogtalan megszüntetését, az új egyháztanács megalakulásának körülményeit. Az ott elhangzottak intő például szolgálhattak az erdélyi közösségek számára is.

A délutáni szakmai előadások a műtárgy- és műemlékvédelemmel (textíliák, bútorok, festmények és épületek) valamint az egyházi zenével foglalkoztak. Dr. Pásztor Emese az Iparművészeti Múzeum főmunkatársa többek között gyakorlati tanácsokat adott a textíliák (szőnyegek és palástok) helyes tárolási, kezelési módzatairól. Dr. Batári Ferenc (iparművészeti múzeum főosztályvezetője) emellett, hogy beszámolt az erdélyi körút során tapasztaltak alapján az örménykatolikus templomokban a fából készült műtárgyak megóvási feladatairól, emlékezet és egy videófelvétel alapján beszámolt a budapesti örménykatolikus templomban található múzeumról is. Miklósi Sikes Csaba sümegi múzeumigazgató, aki részt vett Szamosújvár építészeti felmérésében, komplex

megközelítését adta a műemlék város megmentése érdekében teendő feladatoknak. Véleménye szerint a város műemlékeinek megmentésének egyik legfontosabbja a műtárgyak megfelelő szolgáltatási funkcióinak megtalálása, amelyet követhet csak a tényleges felújítás és megőrzés. Természetesen vannak olyan feladatok is, amelyek azonnal megoldandók: a házak vizesedésének megakadályozása, amely elsősorban csatornázási feladat.

Fancsali János zenetörténész könyvtári kutatások alapján igen szemléletesen, a sajtó tükrében mutatta be az egyházi zenei életet Erdélyben.

Benyik Béla vetített képes előadása az örményországi szakrális kincsekről az ősi örmény kereszténység művészetét mutatta be igen nagy sikerrel.

A szakmai előadásokat Sebesi Karen Attilának az örmény költészetből válogatott, nagy átéléssel előadott versei oldották.

A konferencia előadásait az egyesület a közeljövőben egy kiadványban kívánja megjelentetni.

Szombaton a rendezők kérésére Leszkovszky Pál lelkész Dr. Guzik Tamás közreműködésével szentmisét celebrált az Orlay utcai templomunkban, akiknek ezúttal is köszönetet mondunk. Sajnos a múzeumlátogatás elmaradt, mert az egyháztanács világi elnöke a múzeum megtekintését eleve teljesíthetetlen feltételekhez kötötte (a múzeum ma is felleltározatlan kincseinek átszállíttatása a rendezők költségén a Budapest V. Deák utcai Örmény Kulturális Centrumba). Avanesián Alex Úr még az ott könyörgő erdélyi magyar-örmény testvéreinknek sem engedte meg a látogatást, mert a "múzeum nincs megtekinthető állapotban". Isten házában az ünnepi hangulatot méltóképpen emelte Sebesi Karen Attila által elszavalt két vers.

A harmadik nap délutánján erdélyi testvéreink a Fővárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat kiállítótermében Szabó László: *Arménia, Anatólia, Levante* című fotókiállítását tekintették meg, majd kerek asztal beszélgetést folytattak a konferencián hallottakról. Végül egy megállapodást kötöttek a résztvevők, amely az együttműködés rövidtávú feladatait tartalmazza.

<><><><><>

Egy megállapodás margójára

"Az örmény-katolikus egyház története és művészete" című konferencián jelenlevő erdélyi képviselők a konferenciát követő kerek asztal beszélgetések során, megtárgyalva a megfogyatkozás, elmúlás veszélyeit, a jobb jövő érdekében egy megállapodást írtak alá, amely megállapodás létrejöttében katalizátorként közreműködött az "Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület" is. A megállapodás szövege a következő:

Megállapodás,